

Veranderen uit overtuiging

Nick van Buitenen
voorzitter KNB

Wat heeft de mens nou eigenlijk echt nodig?

We hebben een crisis nodig om verder te komen. Dat zegt Jan Rotmans, hoogleraar duurzaamheid en transitie. Dit zijn tijden van onzekerheid, waarin we chaos voelen en het overzicht missen. Als nooit tevoren hebben burgers behoefte aan een bakken van rust en vertrouwen. Maar juist dat vertrouwen zijn we als mensen even kwijt. Hoe komt dat terug?

CRISIS

Verandering ontstaat vaak niet uit inspiratie, maar als gevolg van een *reset*. Want de meeste mensen houden niet van verandering. Elke crisis brengt verandering een stapje dichterbij. Uiteindelijk bereiken we een kantelpunt en gaan we om. Maar als veranderingen te snel gaan, doen veel mensen eerst een stapje terug. Bang om te verliezen wat ze hebben. De kunst is daar overheen te stappen en te denken vanuit een overtuiging. Wat zou die kunnen zijn?

NEDERIG

In onze samenleving meten we succes vooral af aan rendement, effectiviteit en efficiency. Maar wat heeft de mens nou eigenlijk echt

nodig? Snelle en vluchtige contacten? Of meer duurzame warmte en echte aandacht? Een retorische vraag. De menselijke maat moet weer belangrijk worden. Succes heb je niet alleen aan jezelf te danken, het kan je ook overkomen. Als je niet succesvol bent, heb je dan te weinig kwaliteiten, inzet of passie? We overschatten vaak het belang van onze eigen rol (of die van een ander) in het grotere geheel. Dát inzien maakt nederig. Maar in plaats daarvan oordelen we graag. Volgens de Raad van State is er zelfs sprake van een afrekencultuur. Bij elk incident zoeken we naar een schuldige. Een uit de hand gelopen demonstratie, een natuurramp of een virus? Iemand moet tekortgeschoten zijn. Is er sprake van fraude, dan is er naast de fraudeur ook vast een facilitator. Want we accepteren niet meer dat iets fout gaat.

WAAROM

De onderste steen moet dan boven. Dat is goed als dat leidt tot uitleg van het 'waarom' van de genomen beslissingen. Die vorm van transparantie zal een grotere bijdrage leveren aan het vertrouwen in die besluiten, zegt

Femke de Vries in *Het Financieele Dagblad*. Een oeverloze zoektocht naar het 'hoe' van de uitvoering zal juist leiden tot minder vertrouwen. Er gaat in dat 'hoe' namelijk altijd wel iets niet goed, dus leg vooral uit 'waarom' je het zo had bedacht. Dat geldt voor burgemeesters, maar ook voor notarissen.

VERWACHTINGEN

We weten dat een afrekencultuur leidt tot angsthazengedrag. Bewindspersonen gaan daarom moeilijke beslissingen en risico's liever uit de weg. In het notariaat is dat niet anders. Toenemende verwachtingen van poortwachters leiden tot steeds meer verplichtingen voor notarissen. Niet onlogisch, gezien de stand van onze samenleving. Maar als we niet oppassen, is de notaris straks drukker met het aanleggen van een gedegen dossier dan met échte zorg voor diens klanten.

SPANNEND

Er is vaak moed en lef nodig om te blijven staan als het spannend wordt. Het bestuur van banken en universiteiten houden hun deuren voor personeel nog maanden gesloten. Uit angst voor COVID-19? Om een bijdrage te leveren aan een schonere wereld? Of uit angst voor hun imago als er toch weer iets fout gaat? Goed dat het notariaat een werkbare oplossing heeft gevonden, voor klanten en voor medewerkers.

ECHT NODIG

Eind maart dreigden notarissen nog dienst te moeten weigeren aan klanten die vanwege besmetting met het COVID-19-virus geen testament of hypotheek meer konden komen tekenen. Een volmacht was immers niet mogelijk. Verschuil je je dan achter ontbrekende wetgeving of durf je het aan om zelf verantwoordelijkheid te nemen? Ben je er ook voor de burger als die je echt nodig heeft, dat was de vraag. Notarissen die daarvoor kiezen en het 'waarom' goed vastleggen, verdienen het te worden beschermd door toezichthouder en tuchtrechter.

JUIST DAAROM

Eerder in dit nummer wordt beschreven dat notarissen steeds meer last krijgen van bedreiging en geweld. Bijna de helft van de beroepsgroep kent dat inmiddels uit eigen ervaring. Ons werk wordt er niet gemakkelijker op. Maar juist dan is het nodig om te blijven staan. Om je rug te reppen en te beseffen dat jouw houding ertoe doet. Ons is een belangrijke taak in de rechtsbescherming toevertrouwd. Juist daarom ben ik notaris geworden. Om rust en vertrouwen te geven. ■